

LOKET ONDERHOUD BUITENGEBIED

Dit project geniet steun van:

WAAROM EEN 'LOB'? – WAAROM BEHEERSHEMA'S? – WAAROM EEN DIGITAAL PLATFORM?

L ik wil **EEN BEHEERSHEMA RAADPLEGEN**

L ik wil **MEER UITLEG BIJ BEHEERSHEMA'S**

L ik wil **ZELF EEN BEHEERSHEMA MAKEN**

LOKET ONDERHOUD BUITENGEBIED

Dit project geniet steun van:

terug

WAAROM EEN 'LOB'?

Een LOB // Loket Onderhoud Buitengebied is een platform of samenwerkingsverband dat gemeente- en stadsbesturen ondersteunt bij het regulier landschapsonderhoud. Een LOB // Loket Onderhoud Buitengebied maakt het mogelijk om kostbare tijd, middelen en beheerkennis efficiënter in te zetten. Zo draagt het bij tot de visievorming én neemt het de coördinatie van de uitvoering in handen. Daarbij worden geschikte uitvoerders aan het werk gezet en krijgen besturen de kans om intergemeentelijke samen te werken, bijvoorbeeld op het vlak van aanbestedingen.

L ik wil **EEN BEHEERSHEMA RAADPLEGEN**

L ik wil **MEER UITLEG BIJ BEHEERSHEMA'S**

L ik wil **ZELF EEN BEHEERSHEMA MAKEN**

LOKET ONDERHOUD BUITENGEBIED

Dit project geniet steun van:

terug

WAAROM BEHEERSHEMA'S?

Beheerschema's vormen het hart van elk LOB // Loket Onderhoud Buitengebied. Ze vertalen het beheer van landschapselementen in gestandaardiseerde schema's die weergeven welke stappen nodig zijn voor een goed onderhoud. Een standaardisatie is nodig om de efficiëntie van het beheer te optimaliseren. Daarbij gaat het om het beheer van (kleine) landschapselementen en andere elementen zoals recreatieve infrastructuur en trage wegen.

Beheerschema's kunnen gebruikt worden als naslagwerk of als input van beheerinfo voor digitale beheerplatformen. Ze bundelen immers de kennis die tot voor kort verspreid aanwezig was bij alle diverse organisaties.

L ik wil **EEN BEHEERSHEMA RAADPLEGEN**

L ik wil **MEER UITLEG BIJ BEHEERSHEMA'S**

L ik wil **ZELF EEN BEHEERSHEMA MAKEN**

LOKET ONDERHOUD BUITENGEBIED

Dit project geniet steun van:

terug

WAAROM EEN DIGITAAL PLATFORM?

Een LOB // Loket Onderhoud Buitengebied maakt bij voorkeur gebruik van een digitaal platform omdat het:

- * DYNAMISCH IS: HET KAN VLOT INSPELEN OP DE OMSTANDIGHEDEN, BV. ALS EEN BEHEERSACTIE OMWILLE VAN HET WEER NIET KAN WORDEN UITGEVOERD.
- * DE BUNDELING EN UITWISSELING VAN KENNIS EN INFORMATIE MOGELIJK MAAKT: HET KOPPELT INVENTARISATIE, VISIE, PLANNING, RAMING, RAPPORTERING EN UITVOER.
- * VERPLICHT TOT STANDAARDISATIE: WAT DE EFFICIËNTE VERGROOT EN EEN KWALITATIEVE DIENSTVERLENING VERZEKERT.
- * DE HISTORIEK VAN BEHEER EN BEHEERKEUZES BIJHOUDT.
- * VLOT OPDRACHTEN DOORGEEFT AAN DE BETROKKENEN.

De ontwikkelaars van dit LOB // Loket Onderhoud Buitengebied kozen voor het digitaal platform DIPLA. Door DIPLA samen met de ontwerpers verder te verfijnen, is het volledig afgestemd op de reguliere werking van de partners.

L ik wil **EEN BEHEERSHEMA RAADPLEGEN**

L ik wil **MEER UITLEG BIJ BEHEERSHEMA'S**

L ik wil **ZELF EEN BEHEERSHEMA MAKEN**

L ik wil EEN BEHEERSHEMA RAADPLEGEN

1. WAT IS EEN BEHEERSHEMA?

2. HOE KWAMEN DEZE BEHEERSHEMA'S TOT STAND?

3. LEGENDE

4. BEHEERSHEMA'S

A **A1** Intensief grasland: gazon

A2 Weiland

A3 Hooiland

A4 Hooiweide

A5 Ruigte

A6 Riet

B **B1** Berm

B2 Bedding

C **C1** Fauna-akker

D **D1** Heide

E **E1** Haag

E2 Heg

E3 Houtkant

E4 Kaphaag

E5 Holle weg

F **F1** Solitaire boom & Straatboom

F2 Bomenrij, Laanbomen & Dreef

G **G1** Knotboom & Knotbomenrij

G2 Vormboom: leiboom, gekandelaarde boom, ...

H **H1** Fruitboom & Boomgaard + bescherming

I **I1** Bos

I2 Bosrand

J **J1** Oever: profilering

J2 Voedselrijke waterpartij: poel, slotgracht, vijver, wiel, ...

J3 Voedselarme waterpartij: ven

J4 Gracht, Sloot & Laantje

K **K1** Plantsoen

KI Recreatieve infrastructuur

L **L1** Bestrijding exoten

TIP!

Open het schema
in een nieuw tabblad:

klik op je
rechtermuisknop
en kies voor
'openen in nieuw
tabblad'.

Deze documenten zullen de komende maanden verder op punt gesteld worden.

- raadpleegbaar beheerschema
- beheerschema in opbouw
- nog te maken beheerschema

L ik wil EEN BEHEERSHEMA RAADPLEGEN

1. WAT IS EEN BEHEERSHEMA?

Beheerschema's geven schematisch het gewenste beheer van een bepaald landschapselement weer. Daarbij schaft het inzicht in de verschillende beheeracties of stappen, hun spreiding in de tijd en de beheerkeuzes. Beheerschema's zijn erg waardevol omdat ze de kennis van vele ervaringsdeskundigen bundelen en toch in een oogopslag weergeven welke beheeracties ondernomen moeten worden. Beheerschema's kunnen op zich gebruikt worden als naslagwerk, of als basis voor een LOB // Loket Onderhoud Buitengebied, al dan niet met een digitaal platform.

2. HOE KWAMEN DEZE BEHEERSHEMA'S TOT STAND?

Regionale Landschappen (RL) en Bosgroepen (BG) hebben heel veel praktijkervaring met het beheer van landschapselementen. Elke RL of BG heeft bovendien zijn specialiteiten. Deze beheerschema's werden opgemaakt op basis van de tot hiertoe verspreide kennis. Daarvoor werd samengewerkt met de RL'n en BG'n betrokken bij de projecten iLandschap en Eco²eco.

LOB Oost-Vlaanderen werkte een protocol uit voor de opmaak van beheerschema's. Vervolgens werd onder coördinatie van dit LOB voor elk beheerschema een trekker uit dit partnerschap aangeduid. Die bundelde de bestaande kennis en toetste vervolgens het opgemaakte beheerschema af bij verschillende partners en specialisten. Zo werd en wordt elk schema tot in de puntjes verfijnd en ontstaan beheerschema's met een groot draagvlak, die breed inzetbaar zijn.

L ik wil EEN BEHEERSHEMA RAADPLEGEN

3. LEGENDE

■ = BEHEERDOEL	■ = BIJZONDERE BEHEERKEUZE
■ = STANDAARD BEHEERKEUZE	■ = SUBNORM = BEHEERACTIE
■ = BASISSCHEMA	■ = STANDAARD UITGANGSSITUATIE
■ = UITGANGSSITUATIE	

4. BEHEERSHEMA'S

A	A1	<u>Intensief grasland: gazon</u>	G2	Vormboom: leiboom, gekandelaarde boom, ...	
	A2	Weiland	H	H1	<u>Fruitboom & Boomgaard + bescherming</u>
	A3	Hooiland	I	I1	Bos
	A4	Hooiweide		I2	Bosrand
	A5	Ruigte	J	J1	Oever: profilering
	A6	Riet		J2	<u>Voedselrijke waterpartij: poel, slotgracht, vijver, wiel, ...</u>
B	B1	<u>Berm</u>		J3	Voedselarme waterpartij: ven
	B2	Bedding		J4	Gracht, Sloot & Laantje
C	C1	<u>Fauna-akker</u>	K	K1	Plantsoen
D	D1	Heide		K1	Recreatieve infrastructuur
E	E1	Haag	L	L1	Bestrijding exoten
	E2	Heg			
	E3	<u>Houtkant</u>			
	E4	Kaphaag			
	E5	Holle weg			
F	F1	Solitaire boom & Straatboom			
	F2	Bomenrij, Laanbomen & Dreef			
G	G1	<u>Knotboom & Knotbomenrij</u>			

Deze documenten zullen de komende maanden verder op punt gesteld worden.

- raadpleegbaar beheerschema
- beheerschema in opbouw
- nog te maken beheerschema

TIP!

Open het schema in een nieuw tabblad:

klik op je rechtermuisknop en kies voor 'openen in nieuw tabblad'.

L ik wil **MEER UITLEG BIJ BEHEERSHEMA'S**

1. VOORBEELD BEHEERSHEMA

2. BEGRIPPENLIJST

3. INFORMATIE ACHTER DE BEHEERSHEMA'S

TIP!
Open het schema
in een nieuw tabblad:

klik op je
rechtermuisknop
en kies voor
'openen in nieuw
tabblad'.

A	A1	<u>Intensief grasland: gazon</u>	H	H1	<u>Fruitboom & Boomgaard + bescherming</u>
	A2	<u>Weiland</u>	I	I1	<u>Bos</u>
	A3	<u>Hooiland</u>		I2	<u>Bosrand</u>
	A4	<u>Hooiweide</u>	J	J1	<u>Oever: profilering</u>
	A5	<u>Ruigte</u>		J2	<u>Voedselrijke waterpartij: poel, slotgracht, vijver, wiel, ...</u>
	A6	<u>Riet</u>		J3	<u>Voedselarme waterpartij: ven</u>
B	B1	<u>Berm</u>		J4	<u>Gracht, Sloot & Laantje</u>
	B2	<u>Bedding</u>	K	K1	<u>Plantsoen</u>
C	C1	<u>Fauna-akker</u>		K1	<u>Recreatieve infrastructuur</u>
D	D1	<u>Heide</u>	L	L1	<u>Bestrijding exoten</u>
E	E1	<u>Haag</u>			
	E2	<u>Heg</u>			
	E3	<u>Houtkant</u>			
	E4	<u>Kaphaag</u>			
	E5	<u>Holle weg</u>			
F	F1	<u>Solitaire boom & Straatboom</u>			
	F2	<u>Bomenrij, Laanbomen & Dreef</u>			
G	G1	<u>Knotboom & Knotbomenrij</u>			
	G2	<u>Vormboom: leiboom, gekandelaarde boom, ...</u>			

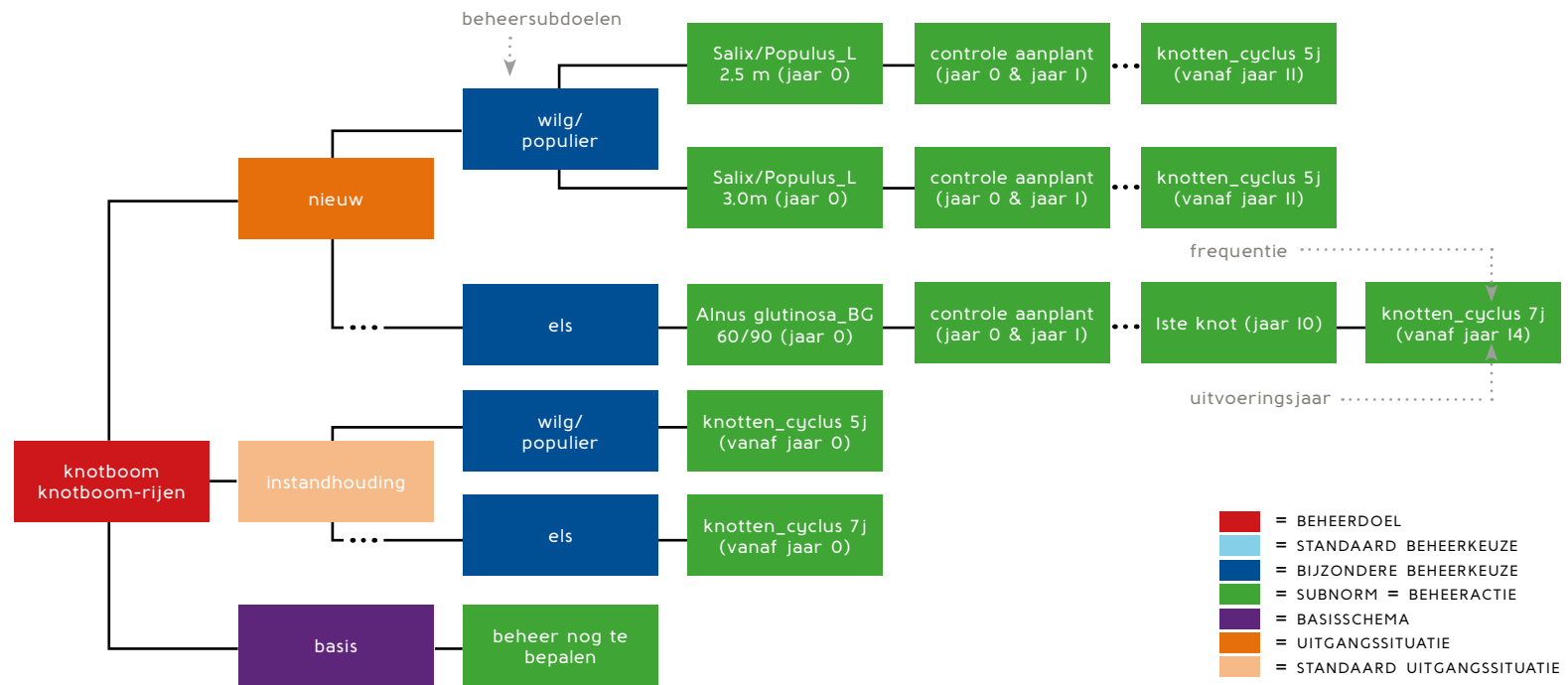
Deze documenten zullen de komende maanden verder op punt gesteld worden.

- raadpleegbaar beheerschema
- beheerschema in opbouw
- nog te maken beheerschema

L ik wil MEER UITLEG BIJ BEHEERSHEMA'S

1. VOORBEELD BEHEERSHEMA

2. BEGRIPPENLIJST >>>

L ik wil **MEER UITLEG BIJ BEHEERSHEMA'S**

2. BEGRIPPENLIJST

BASISSHEMA. Wordt gebruikt als er onvoldoende beheerkennis bekend is.

BEHEERDOEL. Wordt vaak afgekort als 'doel' en omvat hetgeen je wilt beheren. Veelal is dat een klein landschapselement zoals een fruitboom, knotboom of houtkant, maar dat hoeft niet per se zo te zijn (vb. bedding, infobord).

BEHEERKEUZE. Is een essentiële keuze die je maakt bij het bepalen van het gewenste beheer. Elke beheerkeuze (bv. de maat van het bosgoed, het al dan niet plaatsen van veebescherming, het al dan niet afvoeren van maaisel) is gestoeld op een visie. Alle beheerkeuzes samen bepalen heel sterk de opbouw van de beheerschema's.

BEHEERSHEMA. Is de schematische voorstelling van het beheer van een bepaald landschapselement. Het wordt gemaakt op basis van een zo breed mogelijk gedragen visie op het beheer en geeft zowel de verschillende beheerkeuzes als hun spreiding in de tijd weer. Beheerschema's kunnen gebruikt worden als naslagwerk of als basis van een LOB // Loket Onderhoud Buitengebied.

BEHEERSUBDOEL. Is een subtype van één beheerdoel. Vaak gaat het om soorten (vb. eik / linde / els / ...), maar het kan ook gaan om ook andere eigenschappen zoals de grootte in het geval van waterpartijen. Beheersubdoelen vereisen doorgaans een eigen beheer en zijn in beheerschema's vaak te vinden ter hoogte van de splitsingen.

FREQUENTIE. Geeft weer om de hoeveel tijd een subnorm / beheeractie dient herhaald te worden (vb. een cyclus van 5 jaar).

SUBNORM. Omvat één beheeractie die op één moment door éénzelfde uitvoerder moet worden uitgevoerd (vb. aanplant van bosgoed).

UITGANGSSITUATIE. Geeft de situatie van het landschapselement weer op het moment dat het beheer wordt aangevat (vb. achterstallig beheer).

UITVOERINGSJAAR. Het jaar / de jaren waarbinnen een bepaalde subnorm / beheeractie moet worden uitgevoerd, waarbij jaar 0 het startjaar is. Dit kan 1 jaar zijn (vb. jaar 0), of enkele jaren (vb. jaar I & jaar 2), of een cyclus vanaf een bepaald jaar (vb. vanaf jaar II).

L ik wil **ZELF EEN BEHEERSHEMA MAKEN**

1. VISUEEL VOORBEELD

2. BEGRIPPENLIJST

3. HET SJABLOON UITGELEGD

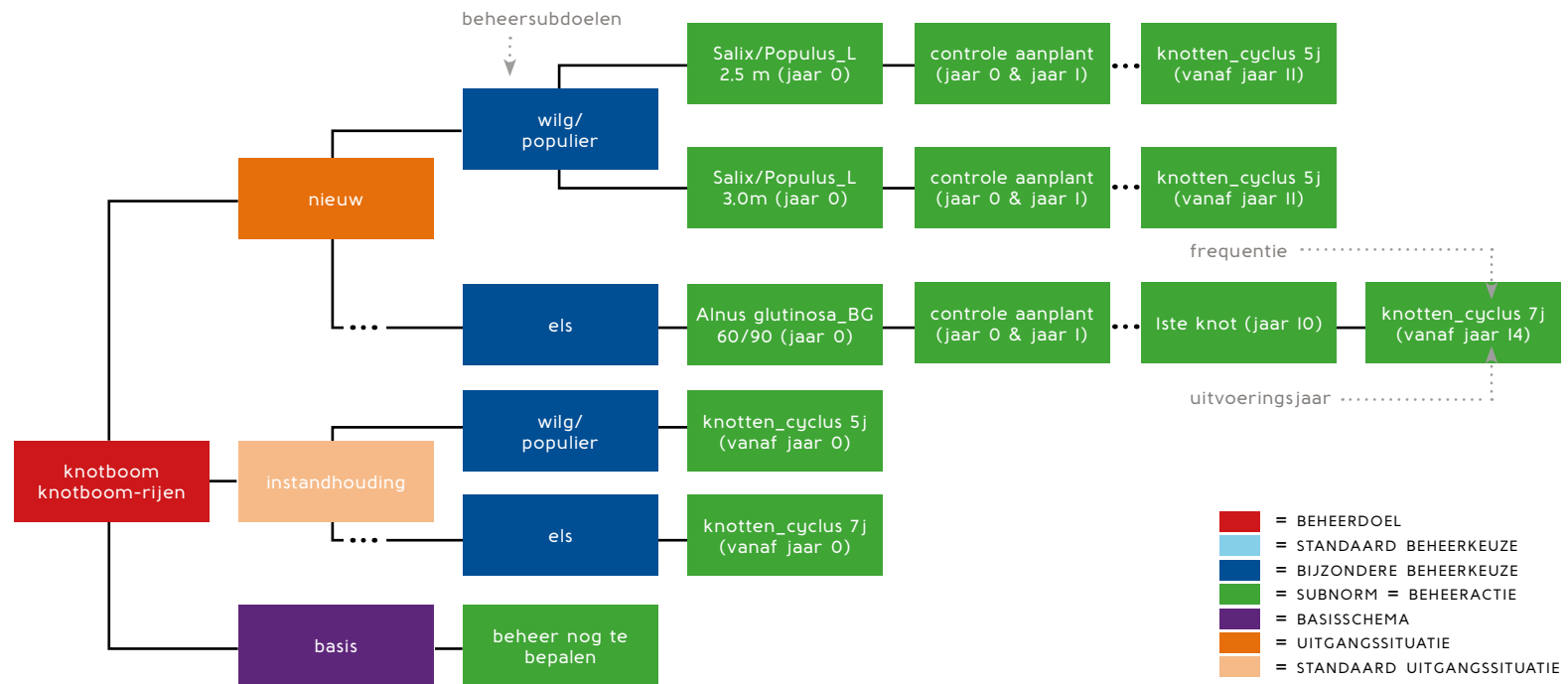
- A. Beschrijving van het beheerdoel
- B. Verantwoordelijke en specialisten
- C. Uitgangssituatie
- D. Beheersubdoelen
- E. Normen & subnormen
- F. Beheerschema's

4. HET SJABLOON

L ik wil ZELF EEN BEHEERSHEMA MAKEN

1. VISUEEL VOORBEELD

2. BEGRIPPENLIJST >>>

L ik wil ZELF EEN BEHEERSHEMA MAKEN

2. BEGRIPPENLIJST

DIPLA | Voor gebruikers van het digitaal platform Dipla worden hierna ook enkele praktische tips meegegeven. Deze zijn duidelijk afzonderlijk weergegeven.

BEHEERDOEL. Wordt vaak afgekort als 'doel' en omvat hetgeen je wilt beheren. Veelal is dat een klein landschapselement zoals een fruitboom, knotboom of houtkant, maar dat hoeft niet per se zo te zijn (vb? bedding, infobord).

DIPLA | Elk doel wordt in Dipla op een kaart weergegeven, met een eigen kleuring (=symbool).

BEHEERKEUZE. Is een essentiële keuze die je maakt bij het bepalen van het gewenste beheer. Elke beheerkeuze (bv. de maat van het bosgoed, het al dan niet plaatsen van veebescherming, het al dan niet afvoeren van maaisel) is gestoeld op een visie. Alle beheerkeuzes samen bepalen heel sterk de opbouw van de beheerschema's.

BEHEERSHEMA. Is de schematische voorstelling van het beheer van een bepaald landschapselement. Het

wordt gemaakt op basis van een zo breed mogelijk gedragen visie op het beheer en geeft zowel de verschillende beheerkeuzes als hun spreiding in de tijd weer. Beheerschema's kunnen gebruikt worden als naslagwerk of als basis van een LOB / / Loket Onderhoud Buitengebied en zijn opgebouwd uit werkschema's.

BEHEERSUBDOEL. Is een subtype van één beheerdoel. Vaak gaat het om soorten (vb. eik / linde / els / ...), maar het kan ook gaan om andere eigenschappen zoals de grootte in het geval van waterpartijen. Beheersubdoelen vereisen doorgaans een eigen beheer en zijn in beheerschema's vaak te vinden ter hoogte van de splitsingen.

DIPLA | Elk subdoel krijgt in Dipla een eigen kleuring (= symbool), het moet dan wel opgenomen worden in de naam van het werkschema.

FREQUENTIE. Geeft weer om de hoeveel tijd een subnorm / beheeractie dient herhaald te worden (vb. een cyclus van 5 jaar).

L ik wil **ZELF EEN BEHEERSHEMA MAKEN**

NORM. Is een verzameling van gelijkaardige subnormen: ze hebben eenzelfde type uitvoerder en vereisen eenzelfde soort materiaal en / of machines. Dit verzamelbegrip zorgt voor overzicht en vergemakkelijkt opzoekingswerk. Anders dan een subnorm is een norm geen bouwsteen van de werkschema's.

SUBNORM. Omvat één beheeractie die op één moment door éénzelfde uitvoerder moet worden uitgevoerd. Een subnorm is de basisbouwsteen van werkschema's. (vb. aanplant van bosgoed).

UITGANGSSITUATIE. Geeft de situatie van het landschapselement weer op het moment dat het beheer wordt aangevat (vb. achterstallig beheer).

UITVOERINGSJAAR. Het jaar / de jaren waarbinnen een bepaalde subnorm / beheeractie moet worden uitgevoerd, waarbij jaar 0 het startjaar is. Dit kan 1 jaar zijn (vb jaar 0), of enkele jaren (vb jaar I & jaar 2), of een cyclus vanaf een bepaald jaar (vb vanaf jaar II).

WERKSHEMA. Is een reeks van opeenvolgende subnormen = beheeracties voor een specifiek landschapselement. Het geeft schematisch de opeenvolgende beheeracties weer. Werkschema's kunnen rechtstreeks uit een goed opgemaakt beheerschema worden afgeleid. In een LOB // Loket Onderhoud Buitengebied dient aan elk landschapselement een werkschema te worden gekoppeld. Als bij deze koppeling een startjaar ingegeven wordt (het jaartal waarop het werkschema van start gaat), geeft een werkschema alle nodige info over het type beheer, het tijdstip van de verschillende beheeracties, de opeenvolgende van de beheeracties en het nodige materiaal om dat specifieke landschapselement correct te beheren.

DIPLA

**Kies voor een duidelijke en doordachte naamgeving.
Deze namen komen terug in de rapporten en de taken.**

L ik wil **ZELF EEN BEHEERSHEMA MAKEN**

3. HET SJABLOON UITGELEGD

Het gebruik van een sjabloon bewaakt de uniformiteit, zowel in het definiëren van informatie als in de interpretatie van die informatie. Op die manier ontstaan beheerschema's die door een zo breed mogelijk publiek op een eenduidige manier gebruikt en opgesteld kunnen worden.

- A. Beschrijving van het beheerdoel
- B. Verantwoordelijke en specialisten
- C. Uitgangssituatie
- D. Subbeheerdoelen
- E. Normen & subnormen
- F. Beheerschema's

L ik wil ZELF EEN BEHEERSHEMA MAKEN

A. Beschrijving van het beheerdoel

DEFINITIE. Geef een bondige beschrijving van het beheerdoel in de vorm van een definitie.

DIPLA

Elk beheerdoel wordt in Dipla op een kaart weergegeven, met een eigen kleuring (= symbool).

GEOMETRIE. Geef weer of het beschreven beheerdoel als lijn, punt en / of vlak wordt beschouwd.

Sommige (landschaps)elementen kunnen in meer dan één geometrie voorkomen. Geef in dat geval weer waarom ervoor gekozen werd beide geometrieën te beschrijven en welke consequenties beide geometrieën hebben.

DIPLA

In het geval dat er meerdere geometriën gebruikt worden moet er voor elke geometrie afzonderlijke subnormen en werkschema's opgemaakt worden.

VB

Knotbomen kunnen als punten (beheerdoel = knotboom) of als lijn (beheerdoel = knotboomrij) worden gedefinieerd. Het ingeven als punt is veel nauwkeuriger, maar vraagt veel meer tijd bij de inventarisatie. Knotbomen als lijn ingeven spaart veel tijd, maar gaat ten koste van de individuele info per knotboom.

L ik wil ZELF EEN BEHEERSHEMA MAKEN

LABEL. Het is belangrijk om aan de landschapselementen die opgenomen worden in een LOB // Loket Onderhoud Buitengebied een unieke code te geven. Het is aan te raden om deze unieke code logisch op te bouwen, bestaande uit een afkorting voor het specifieke beheerdoel (zie tabel), gevolgd door een nummer (vb. HK023).

BED	Bedding: grazig	HE	Heg	OEV	Oever
TW	Bedding: trage weg, niet grazig	HEI	Heide	PS	Plantsoen
		HTW	Holle weg	POE	Poel
		HL	Hooiland	RI	Recreatieve infrastructuur
BE	Berm: grazig	HW	Hooiweide	RIET	Riet
BR	Bomenrij	HK	Houtkant	RUI	Ruigte
BG	Boomgaard	IG	Intensief grasland: gazon	SLO	Sloot
BOS	Bos			SLOT	Slotgracht
BOSR	Bosrand			SB	Solitaire boom
DREE	Dreef	KH	Kaphaag	STB	Straatboom
FA	Fauna-akker	KBR	Knotbomenrij	VEN	Ven
FB	Fruitboom	KB	Knotboom	VIJ	Vijver
GB	Gekandelaarde boom	LB	Laanboom	VB	Vormboom
GRA	Gracht	LAA	Laantje	WL	Weiland
HA	Haag	LEIB	Leiboom	WIEL	Wiel

DIPLA

Zowel in MyDipla als in Dipla 2 zijn er 2 infovelden voorzien. In het eerste infoveld 1 (= label) wordt de unieke code van het element ingegeven. Deze code kan als label op de kaart worden weergegeven en komt ook terug in de rapporten. In het tweede infoveld kan bijkomende info toegevoegd worden.

>>>

L ik wil **ZELF EEN BEHEERSHEMA MAKEN**

B. Verantwoordelijke en specialisten

VERANTWOORDELIJKE. De verantwoordelijke is het centrale aanspreekpunt voor het beschreven beheerdoel. Hij / zij is ook verantwoordelijk voor de tekst over dat specifieke doel in deze handleiding.

SPECIALISTEN. Opmerkingen, aanvullingen en suggesties over dit doel moeten aan de verantwoordelijke worden doorgegeven. Hij / zij legt die voor aan de specialisten (minstens 3 per beheerdoel). Indien de specialisten akkoord gaan, is het de taak van de verantwoordelijke om ervoor te zorgen dat de verzamelde kennis in een beheerschema wordt gegoten of het bestaande beheerschema wordt aangepast. Hij / zij zorgt ervoor dat de nieuwe of aangepaste info aan deze handleiding wordt toegevoegd. Aldus wordt de kwaliteit van de beheerkennis bewaakt.

Indien er bij de opmaak van de beheerschema's een terugkoppeling plaatsvond met derden, vermeld dan met wie dit gebeurde.

DIPLA

Voor gebruikers van Dipla betekent dit bovendien dat de nieuw verworven kennis wordt omgezet in nieuwe werkschema's of dat bestaande werkschema's worden aangepast. Deze nieuwe en / of aangepaste werkschema's worden vervolgens vrijgegeven in de omgeving Regionale Landschappen LOB // Loket Onderhoud Buitengebied en zijn vanaf dan beschikbaar voor de andere LOB-gebruikers.

L ik wil ZELF EEN BEHEERSHEMA MAKEN

C. Uitgangssituaties

UITGANGSSITUATIE. Van welke toestand wordt het beheer gestart? Geef de uitgangssituaties die relevant zijn voor het betreffende beheerdoel, en wat daarmee, in het geval van dit specifieke beheerdoel, bedoeld wordt.

Dit zijn de 6 algemeen voorkomende uitgangssituaties:

1. **Nieuw.** Het gaat om een nieuwe aanplant, aanleg of plaatsing. Vb de aanplant van een boom

2. **In ontwikkeling.** Er zijn eerst andere beheeracties nodig alvorens met het reguliere beheer te kunnen starten. Bijvoorbeeld een knotboom die al geplant is, maar nog niet toe is aan het regulier beheer.

DIPLA | In de werkschema's wordt de uitgangssituatie 'in ontwikkeling' afgekort tot 'ontwikkeling'.

3. **Omvorming.** Eenmalige acties moeten worden ondernomen om het element om te vormen tot een wenselijk beheerdoel. Dit is vaak zeer specifiek, bijvoorbeeld een visvijver wordt omgevormd tot een (ecologische) poel.

L ik wil ZELF EEN BEHEERSHEMA MAKEN

4. Instandhouding. Hiermee wordt regulier beheer bedoeld.

DIPLA

Omdat instandhouding wordt beschouwd als de standaard, wordt het niet vermeld in de naam van de werkschema's. Vb: een goed onderhouden hoogstamfruitboom die enkel nog onderhoudssnoei nodig heeft.

5. Achterstallig. Dit verwijst naar achterstallig beheer. Dit is vaak zeer geval-specifiek. Vb een knotboom die heel lang niet werd geknot.

DIPLA

Omdat het zeer specifiek wordt hier in DIPLA zelden een raming aan gekoppeld.

6. Basis. Wordt gebruikt om aan te geven dat er te weinig of geen info gekend is over het object om er al een werkschema aan te koppelen.

Naast deze 6 algemeen voorkomende uitgangssituaties zijn ook andere, meer specifieke uitgangssituaties mogelijk, zoals verbost, verruigd, ...

DIPLA

De uitgangssituaties kunnen op de kaart in Dipla weergegeven worden.

L ik wil ZELF EEN BEHEERSHEMA MAKEN

D. Beheersubdoelen

Een (beheer)subdoel is een typologie binnen één beheerdoel. Vaak gaat het om soorten (vb. eik / linde / els / ...), maar het kan ook gaan om ook andere eigenschappen zoals de grootte in het geval van waterpartijen. Motiveer waarom je kiest voor het onderscheiden van deze subnormen.

VB | Bij fruitbomen wordt enkel onderscheid gemaakt tussen pit- en steenfruit omdat deze een verschillend snoei vereisen.

BESCHRIJVING. Som de verschillende subdoelen op en beschrijf ze bondig. Weet dat subdoelen ook louter informatief kunnen worden opgesomd. Ze moeten niet meteen uitgewerkt worden in werkschema's, dat kan ook op een later tijdstip.

VB | Je kan bij de boomgaarden onderscheid maken tussen pit- en steenfruit, maar voorlopig enkel de werkschema's van het pitfruit uitwerken. Later kan dan iemand de werkschema's voor het steenfruit uitwerken.

DIPLA | Om de beheerschema's en namen van subnormen en werkschema's overzichtelijk te houden, is het handig om afkortingen te gebruiken. Als je dat doet, geef dan weer waarvoor de afkortingen staan. Vb. houtkant_t1 (houtkant) = houtkant type 1 = hakhout.

L ik wil **ZELF EEN BEHEERSHEMA MAKEN**

E. Normen & subnormen

BEHEERKEUZES. Beheerkeuzes zijn essentiële keuzes die je maakt bij het bepalen van het gewenste beheer. Elke beheerkeuze (bv. de maat van het bosgoed, het al dan niet plaatsen van veebescherming, het al dan niet afvoeren van maaisel) is gestoeld op een visie. Alle beheerkeuzes samen bepalen heel sterk de opbouw van de beheerschema's.

NORMEN. Een 'norm' is een verzameling van subnormen die voor de uitvoer gelijkaardige materialen, mens en machines vereisen. Dit verzamelbegrip zorgt voor overzicht en vergemakkelijkt onderzoekswerk.

VB | Als de norm bijvoorbeeld 'aanplant bosgoed' is, dan omvatten de subnormen de verschillende types maten en assortimenten van het bosgoed.

SUBNORMEN. Een 'subnorm' omvat één beheeractie die op één moment door éénzelfde uitvoerder wordt uitgevoerd. De subnormen zijn de beheeracties die ook in de beheerschema's terug te vinden zijn. De keuze van de subnormen geeft dus grotendeels de beheerkeuzes weer. Geef hier duidelijk weer waarom je voor welbepaalde subnormen / beheeracties gekozen hebt. Motiveer ook je keuze voor de uitvoeringsjaren van de subnormen.

DIPLA | De normen en subnormen worden vermeld in de taken en de rapporten. Hun namen moeten dus duidelijk de beheeractie weergeven.

L ik wil ZELF EEN BEHEERSHEMA MAKEN

STANDAARD OF BIJZONDER. Bij de opmaak van een beheerschema's worden beheerkeuzes gemaakt. Deze keuzes worden vertaald in de keuze van subnormen. Geef duidelijk weer welke als standaard worden beschouwd en welke als bijzonder, en waarom.

VB | Bij het graven van een poel kan de grond ter plaatse worden uitgespreid of afgevoerd. Afvoeren is opmerkelijk duurder en complexer, dus wordt de grond enkel bij uitzondering (vanwege vervuiling, ecologische waarden, ...) afgevoerd. Uitspreiden is dus standaard, afvoeren is bijzonder.

DIPLA | Is de beheeroptie standaard, dan wordt dit niet weergegeven in de naam van het werkschema. Voorbeeld: bij het graven van een nieuwe poel van 75 m³ wordt standaard een standaardkraan gebruikt (= standaard)). Deze info komt dan ook niet terug in het werkschema: waterpartij_rijk_75m²_cyclus 10j_nieuw.

FREQUENTIE. Indien relevant, verklaar dan duidelijk waarom voor een bepaalde beheercyclus is gekozen. Bijvoorbeeld: wat betekent een cyclus van 5 jaar in de werkschema's van knotbomen?

DIPLA | Zijn bijzondere alternatieven vereist, dan worden die wel in de naam van het werkschema opgenomen. Voorbeeld: bij het graven van een nieuwe poel van 75 m³ wordt in bepaalde omstandigheden (bijvoorbeeld een gevoelige bodem) gebruikgemaakt van een aangepaste kraan (= bijzonderheid), wat een meerkost met zich meebrengt: waterpartij_rijk_75m²_cyclus 10j_aangepaste kraan_nieuw.

PERIODE. Vermeld in welke periode de verschillende beheeracties (ingegeven als subnormen) moeten worden uitgevoerd en waarom net dan. Bijvoorbeeld: het reinigen van recreatieve infrastructuur gebeurt bij voorkeur voor de start van het toeristisch seizoen.

L ik wil ZELF EEN BEHEERSHEMA MAKEN

CONTROLE. Vaak is het raadzaam om aan de werkschema's een subnorm 'controle' toe te voegen. De controle van aanplantingen of andere landschappelijke realisaties in het buitengebied blijft vaak achterwege. Door de controle op te nemen in de beheerschema's en dus in het LOB // Loket Onderhoud Buitengebied, zal deze cruciale actie veel beter worden opgevolgd.

Geef goed weer wat die controle inhoudt, want dit is sterk afhankelijk van het beheerdoel.

VB | Omdat het niet altijd goed te voorspellen is na hoeveel jaar een waterpartij geruimd moet worden, is het raadzaam om een 'controle_waterpartij' te voorzien. Tijdens zo'n controle kan je inschatten of de voorziene ruiming tijdig, te laat of te vroeg is ingepland (vermeld zeker welke observaties tot deze inschatting hebben geleid). Naargelang je vaststellingen kan het nodig zijn om het werkschema of het startjaar bij te sturen.

DIPLA | De controle-subnormen worden verzameld onder de normen [terreinbezoek_vlak](#), [terreinbezoek_lijn](#), [terreinbezoek_punt](#).

EXTRA BEHEERTIPS. Indien gewenst, kan je bijkomende relevante beheer informatie vermelden.

L ik wil ZELF EEN BEHEERSHEMA MAKEN

F. Beheerschema's

RESPECTEER DE LEGENDE. Bij het verwerken van alle verzamelde informatie in een beheerschema, wordt de volgende kleurcode gehanteerd:

- = BEHEERDOEL
- = STANDAARD BEHEERKEUZE
- = BIJZONDERE BEHEERKEUZE
- = SUBNORM = BEHEERACTIE
- = BASISSCHEMA
- = UITGANGSSITUATIE
- = STANDAARD UITGANGSSITUATIE

[Je kan de bestaande beheerschema's hier raadplegen.](#)

4. HET SJABLOON.

[Download hier het sjabloon](#) waarmee je alle informatie bundelt die nodig is om een beheerschema te kunnen opstellen.